

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie R.K. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2026 r.

wniosku obrońcy skazanego R. K.

o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Z.K. wyznaczonego do rozpoznania sprawy II KK 179/25,

na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć sędziego Z.K. od rozpoznania sprawy II KK 179/25.

UZASADNIENIE

W piśmie datowanym na 9 kwietnia 2026 r. obrońca skazanego R. K. odwołując się do treści art. 41 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. wniósł o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Z.K. z uwagi na niespełnianie przez niego wymogu instytucjonalnej bezstronności w rozumieniu wskazanym m.in. w pisemnych motywach uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, która to okoliczność wywołuje uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności wskazanego sędziego przy rozpoznaniu przedmiotowej sprawy, a wynika z faktu jego powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek

Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, która to wadliwość powołania prowadzi samodzielnie, w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego, w tym sędziego objętego wnioskiem o wyłączenie do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 KPP oraz art. 6 ust.1 EKPCz. Ponadto autor wniosku zwrócił też uwagę, że rozpoznanie sprawy, w której w kasacji postawiono zarzut nienależytej obsady sądu odwoławczego, w składzie którego orzekał sędzia powołany na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego przy udziale niekonstytucyjnie wybranej Krajowej Rady Sądownictwa, a zatem w tej samej wadliwej procedurze co obecnie wyznaczony do rozpoznania sprawy sędzia, *„mogłoby zostać odebrane jako postąpienie nie utrwalające obrazu sądu jako działającego w warunkach bezstronności.”*

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny.

Przepis art. 41 k.p.k. ustanawiający instytucję *iudex suspectus* przewiduje możliwość wyłączenia sędziego, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przywołując choćby stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21, wskazać należy, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja ma miejsce w tej sprawie.

Jest oczywiste, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Z. K. w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego skutkują każdorazowo uznaniem Sądu z ich udziałem za nienależycie

obsadzony (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Podkreślić przy tym trzeba, że istotą naruszenia prawa co do ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), które skutkowało taką tezą uchwały Sądu Najwyższego było to, iż sędziowską część Krajowej Rady Sądownictwa (KRS) wybrano na podstawie znowelizowanej ustawy w taki sposób, iż w konsekwencji wybrani członkowie KRS byli z nadania sił politycznych a nie reprezentowali środowiska sędziowskiego; skutkiem tej noweli oraz takiego sposobu wyboru było zwiększenie członków KRS z nadania sił politycznych do 23 członków KRS na 25 ogółem (por. także m.in. wyrok TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., C-585-18, pkt 139-143, 153; wyrok ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, pkt 230-258).

Na podstawie podjętej i obowiązującej uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. już wielokrotnie wyłączano tego sędziego w postępowaniach prowadzonych przed Sądem Najwyższym (m.in. postanowienia: z dnia 15 kwietnia 2026 r., III KO 99/24; z dnia 29 października 2025 r., III KK 417/25; z dnia 30 lipca 2025 r., III KK 439/23, z dnia 25 czerwca 2025 r., IV KK 302/20). Nie ma podstaw prawnych, aby inaczej postrzegać tę kwestię w niniejszej sprawie.

Rację ma także autor wniosku co do tego, że rozpoznanie przedmiotowej sprawy przez sędziego SN Z. K. doprowadziłoby do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*. Przypomnieć należy, że sędzia ten podobnie jak sędzia orzekający w postępowaniu odwoławczym został powołany do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego przez Prezydenta RP na wniosek KRS, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., a zatem w wadliwej konstytucyjnie procedurze, co oznacza, że pozostają w tej samej sytuacji prawno-ustrojowej.

Z tych powodów koniecznym stało się wyłączenie sędziego Z. K. od rozpoznania tej sprawy, tak aby strona miała prawo do jej rozpoznania przez sąd w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym. Jest oczywiste, że sprawa ta nie powinna trafić do referatu żadnego innego sędziego powołanego w konstytucyjnie wadliwej procedurze.

[WB]

[r.g.]

